

"הצור תמים פעלו פי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא:" (לב-ד)

אבל הענין יובן על פי משל לגביר שבנו יחידו חלה, והרופאים נאלצו למצוא תרופה למחלתו. לימים הגיע פרופסור מומחה לאותה מדינה והצליח לרפאותו, והזהיר את אביו שישגיח על בנו יחידו שלא יבוא מאכל של בשר שמן לתוך פיו כי הדבר תלוי בנפשו. ויהי היום והאב הוכרח לנסוע חוץ לעיר לרגל מסחרו, וצוה את אשתו שתשגיח על הבן כפי הוראת הרופא. והנה כשישבה אמו אל השולחן לאכול ארוחת צהרים, הריח הבן את הבשר, נגש אל השולחן, חטף חתיכת בשר שמן ותחב לפיו וברח החוצה. מובן מאליו שתכף שוב חלה הבן. וכששב אביו מדרכו מצא את בנו מפרפר בין חיים למוות. רץ מיד אל הפרופסור ובקול בוכים התחנן לפניו שיציל את בנו יחידו מרדת שחת, וקפץ ונשבע שלא יסע עוד לרגלי מסחרו. ואכן גם הפעם, הצליח הפרופסור להסיר מעל הבן סכנת מוות.

כשהגיע העת לעשות סעודת הודיה להשם יתברך בבשר ויין לרעיו ומשפחתו, גרש האב את בנו מהאולם הגדול שישבו שם האורחים על יד שולחנות ערוכים. שאלו האורחים זה את זה על הנהגתו המוזרה של "האב האכזר" שאינו שם לב לתחנוני הילד להרשות לו לישב עם האורחים. ורק האב היה היחידי שידע טעמו של דבר. כן הוא הענין עם הנהגת השם יתברך את העולם. יש שהוא מגרש מחדר האוכל דוקא את הצדיק לטובתו, ואם כי אין אנו מבינים את הנהגתו, אבל אנו מאמינים בלב שלם שהוא לטובתו, כי צדיק וישר הוא, ואל לנו להתרעם חלילה על הנהגתו, הניסיונות לה' אלוקינו והניגלות לנו.

נתאר לעצמנו אדם שפגם למשל בידיו בגניבה וכיוצא בזה, ושב בתשובה כשעלה לבית דין של מעלה, אמרו לו כי הוא צדיק גמור, אך עליו לירד שוב לעולם הגשמי, ולהחזיר את כל הגניבות כדי לכפר על הפשע הזה. והוא עומד ומתחנן לפני בית הדין שיבראו אותו בגוף ללא ידיים, בכדי שיוכל לעמוד בנסיון הנורא הזה, ובחסד ורחמים נענה לכך. ומאיידך אביו ואימו מחכים תשעה חודשים לוולד שיצא לאויר העולם. וכשנולד רואים ההורים כי הרך הנולד ללא ידיים, או שחלילה רחמנא ליצן עיוור, או חרש אילם וכיוצא בזה, איזו עגמת נפש יש להורים הללו, קשה מאד לתאר את המצב הנורא הזה. אבל האמת הוא שהנשמה הקדושה שירדה כעת לאויר העולם, היא בקשה זאת, וזכו ההורים להוריד נשמה כה קדושה לעולם הזה. וזהו שאמר הכתוב: "אל אמונה ואין עול צדיק ויש הוא". ופעם שאלו את החפץ חיים, מפני מה פלוני שקיים מצות צדקה לפי כל ההידורים והחומרות ירד מנכסיו והגיע לפת לחם? וענה להם, כי מי שסיים פקולטה מסוימת באוניברסיטה בהצלחה, ממשיך להתקדם למסלול אחר. והוא הדין כאן, מכיון שאותו אדם עמד בהצלחה בנסיון העושר, דאג הקב"ה להעביר אותו לנסיון העוני כדי להשלים את נפשו מכל הבחינות ולהרבות את שכרו.

ישראל לסגולתו

לסובל מחלשה (או מחלי הנקרא "מונו")

הסובל מחלשה או מעיפות מתמדת, או מחלי הנקרא "מונו", יתחזק מאד בנפלאות ה' הנותן ליגעף כח, הנה האדם עמל ויגע כל היום חוזר עיניו ויגע מעבודתו - ישן בלילה אחת כמה שעות וקם רענן עם כחות חדשים, וכמובא בספרים שהשנה הוא מפלאי הבריאה שגוף האדם, ויתחזק וישן הפסוק (ישעיה מ, כט): "נתן ליגעף כח ולאין אונים עצמה ירבה", ויכון מאד בברכות השחר בברכת "הנותן ליגעף כח" לאמרה בכל כחו וכונתו. ויתחזק אמונתו שהקב"ה מחזק לחלשים ומעצים כחם באשר בוטחים המה ומקנים אליו, וכנאמר (ישעיה מ, לא): "וקו' ה' יחליפו כח ועלו אבר פגורים" ואם כן זה הנופל לחלשת הגוף אל פל ברוח, שכן באשר רוחו החזקה באמונה וקווי לה' תביאהו להחלפת כח ועצמה ("מונו" גימטריא "אמונה" לרמוז שאו תרופתה). ולחזק אמונה זו בה' יתפלל לה' שיבריאהו ושתהא תפלתו זו מתוך אמונה שכחו תלוי בישועת ה', וכי הוא הנותן ליגעף כח ובחזוק אמונה זו ירוח לו.

ויאמר פסוקים דלהלן מתוך אמונה עמקה:

"נתן ליגעף כח ולאין אונים עצמה ירבה" (ישעיה מ, כט).

"וקו' ה' יחליפו כח ועלו אבר פגורים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו" (ישעיה מ, לא).

ועוד יקרא פסוקים דלהלן שנאמר במשה רבנו ובאלהיו הנביא שחיו ללא מזון ומים מי יום ויחזק אמונתו שהכח והיציבות תלויים בה' ולא במזון ולא בשום סבה אחרת טבעית:

"ויענך וירעבך ויאכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבתוך למען הודיעך פי לא על הלחם לבדו יחיה האדם פי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" (דברים ח, ג).

"בעלתי הרהר לקחת לוחות האבנים לוחות הברית אשר כרת ה' עמכם ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי" (דברים ט, ט).

"והוא [אלהיו הנביא] הלך במדבר דרך יום ויבא וישב תחת רתם אחד וישאל את נפשו למות ויאמר רב עתה ה' קח נפשי כי לא טוב אנכי מאבתי. וישב ויישן תחת רתם אחד והנה זה מלאך נגע בו ויאמר לו קום אכול. ויבט והנה מראשתי עגת רצפים וצפחת מים ויאכל וישת וישב וישב. וישב מלאך ה' שנית ויגע בו ויאמר קום אכל פי רב ממך הדרך. ויקם ויאכל וישת וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה עד הר האלהים חרב" (מלכים א, יט, פסוקים ד-ח). (ר' יעקב ישראל לוגאסי שליט"א)

לשרת את האורחים

סיפר על החפץ חיים, שפעם נתארר בביתו יהודי אחד, ולאחר שהחפץ חיים טרח להאכילו ולהשקותו כדין, סידר לו את מצעו ועלה על המטה ונשכב עליה כדי לבדוק האם המטה נוחה לשכיבה, וזאת משום שצריך בעל הבית לחשוב כאילו הוא במקום האורח, ומה היתה הרגשתו כאשר היה מתארר אצל אחרים. ולכן לא הסתפק בהצעת המטה אלא טרח לבדוקה בגופו.

(לשכנו תדרשו - חלק א עמוד קפג)

אמר לה רבי חייא לאשתו; כאשר בא עני, תקדימי להביא לו לחם, כדי שיקדימו להביא גם לבניך. אמרה לו: אתה מקלל את בניי שיהיו עניים אמר לה: קרא כתיב "כי בגלל הדבר הזה", ותנא דבי רבי ישמעאל, גלגל הוא שחוזר בעולם. ע"כ. והוא הדין לענייננו, שמי שדואג לאורחיו, ידאגו גם לו כשיתארר אצל אחרים. (מסכת שבת (קנא)

אין האדם חייב להאכיל את אורחיו בשר ולהשקותם יין, אלא כל אחד יכבד את אורחיו כפי מה שיש באפשרותו לכבד. והעיקר שיקבל את אורחיו בספר פנים יפות ובמאור פנים.

ולפעמים קורה שהאדם נמנע מלהזמין אורחים לביתו, מפני שחושב שאין לו מספיק דברים כדי לכבדם, וגם קשה לו להוציא כסף כדי לקנות דברים בעבורם. וצריך לדעת שזאת עצת היצר שרוצה למנוע אותם מלקיים מצה יקרה זו. ולכן יזמין אורחים, ויכבדם כפי מה שמתאפשר לו. (ר' אברהם ישראל)

משהו לנשמה

מקרה = רק מהשם

יהודי הלך להבדק אצל הרופא והרופא הבחין בכאבים מוזרים אצל היהודי ושלח אותו לבדיקת סיטי. היהודי הלך לבדיקת סיטי וכשהגיע לאיבחון אצל הרופא חשכו עיניו מלשמוע שיש לו מחלה נדירה וצריכים להוריד לו כליה אחת ולעבור ניתוח נדיר ומסובך בכבד שרק באנגליה יש פרופסור מיוחד שיוודע לעשות כאלו ניתוחים.

היהודי פחד ולא ידע כיצד לפעול כי הניתוח עולה שישים אלף דולר ואין לו כסף אפילו לכרטיס טיסה, היהודי החל ללכת בין חבריו כולם ביחד היצליחו לממן לו את הכרטיס טיסה אך את הכסף לניתוח לא ניתן לארגן, היהודי ביקש מתחנת רדיו פיראטית לאסוף לו תרומות וכך היה, מנהל הרדיו אמר שהם הצליחו לגייס אלף דולר ויש איזה עשיר שרוצה לתת לך גם תרומה אך הוא מעונין שתגיע לביתו כי אינו מוכן לתת את מספר כרטיס האשראי בטלפון, התייאש היהודי ומבחינתו חרב עליו עולמו כי כמה כבר העשיר מתכוין לתת לו במקרה הכי טוב שהעשיר נדיב זה יכול להיות חמש מאות דולר אך כיצד הוא יצליח לגייס שישים אלף דולר?

היהודי הלך לביתו של העשיר עצוב ומדוכא ולהפתעתו העשיר רשם לו צ'יק על סך שישים אלף דולר ואמר "כל המציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם ומלואו" אינני יודע למה אני עושה זאת אך דחף פנימי ועמוק גורם לי למכור את הרכב של אישתי ולתת לך את כל הכסף במזומן כדי שתלך לחיים טובים ולשלום, היהודי החל לבכות ולצחוק ולברך את העשיר שהציל את חייו.

היהודי החל להתארגן לקראת הטיסה לאנגליה כדי לבצע את הניתוח, אמר היהודי בליבו כיצד אני יוכל לטוס מבלי לקנות לעשיר מתנה, היהודי נכנס לחנות תשמישי קדושה וקנה את החנוכיה הכי יפה וביקש מהשליח שישלח את החנוכיה לעשיר בצירוף פתק תודה וברכה שכתב לו היהודי. היהודי נחת באנגליה בזמן שהשליח דופק בדלת ביתו של העשיר, ואין קול ואין עונה השליח דופק חזק ומצלצל בפעמון ועדיין אין תשובה השליח שומע רעש מוזר מאחורי הדלת רעש של דפיקות לב חזקות והחליט לפרוץ את הדלת מתוך רגש פנימי שמהוא נמצא במצוקה.

השליח בעט בדלת ומצא את העשיר שקיבל התקפת לב מונח גוסס מאחורי הדלת. השליח קרה לעזרה ותוך כדי כך הוא הנשים ועשה תרגילי החייה להעיר את החולה והחזיר אותו לנשימה סדירה וכשבאו הרופאים נתנו להעשיר את הטיפול הנחוץ, השליח בא לבקר את העשיר בבית החולים תל השומר. העשיר אמר לו שהוא מודה לו מקרב לב שהציל את חייו והחל לבכות וגם לצחוק והרגיש את אותה הרגשה שהרגיש היהודי שהיה זקוק לניתוח. השליח אמר: לא לי אתה צריך להגיד תודה אלא ליהודי ששלח לך את החנוכיה במתנה, העשיר ראה שזה חנוכיה מהיהודי החולה, בירך את ה' ואמר מיידת היא מיידה כנגד מיידה ואשרי רבותינו שאמרו "צדקה תציל ממות", וכעת אני מבין איזה מין דחף חזק היה לי כשמכרתי את הרכב של אישתי ונתתי את הכסף ליהודי החולה מה שאף אחד אחר לא היה חולם לעשות.

מסקנה שאין כזה דבר מקרה הכל ממנו יתברך לכן עלינו להתעורר אליו יתברך ...